

Ο ΜΕΤΑΠΟΛΕΜΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ [ΠΕΡΙΛΗΨΗ]

A. Η Ελλάδα μετά τον πόλεμο

1. Οι πολιτικές εξελίξεις

- Με το τέλος του β' παγκοσμίου πολέμου η Ελλάδα με τη συμφωνία της Γιάλτας εντάχθηκε στη σφαίρα επιρροής της Αγγλίας. Ακολούθησε σκληρός εμφύλιος πόλεμος 1946-1949 [με αντιτιθέμενες απόψεις για το πολιτικό μέλλον της Ελλάδας] στον οποίο σημαντικό ρόλο έπαιξαν οι ΗΠΑ φοβούμενοι τη σοβιετική επιρροή. Τελικά ο κυβερνητικός στρατός υπό τον Αλ. Παπάγο νίκησε το Δημοκρατικό Στρατό, όμως ανοίχτηκε ένα βαθύ χάσμα στην ελληνική κοινωνία με χιλιάδες νεκρούς άστεγους, πολιτικούς πρόσφυγες στις σοσιαλιστικές χώρες και τεράστιες υλικές ζημιές.
- Τα πρώτα μετεμφυλιακά χρόνια σφραγίστηκαν από τη συστηματική καταπίεση των νικημένων και από παρεμβάσεις του αμερικανικού παράγοντα, των βασιλέων και του παρακράτους.
- Το 1967 λίγοι αξιωματικοί [χούντα] κατέλαβαν την εξουσία με πραξικόπημα και επέβαλαν δικτατορία μέχρι το 1974. Η εξέγερση των φοιτητών της Νομικής το 1973 υπήρξε σταθμός στον αντιδικτατορικό αγώνα. Το καθεστώς κατέρρευσε τελικά από δικό του έγκλημα: προκάλεσε πραξικόπημα στην Κύπρο κατά του προέδρου της Μακαρίου-που δεν του ήταν αρεστός -και έδωσε έτσι το πρόσχημα στην Τουρκία να αποβιβάσει στρατό στο νησί, ως εγγυήτρια δύναμη και να καταλάβει μεγάλο μέρος του [καθεστώς που ισχύει μέχρι σήμερα].
- Με δημοψήφισμα το Δεκέμβρη του 1974 καταργήθηκε η βασιλευόμενη δημοκρατία στη Ελλάδα και εγκαθιδρύθηκε η προεδρευόμενη δημοκρατία. Ωστόσο οι πολίτες που κρίνονταν ύποπτοι αριστερών φρονημάτων στέλνονταν στις φυλακές και στα στρατόπεδα εξορίας [Μακρόνησος]
- Σταθεροποιήθηκε ο ευρωπαϊκός προσανατολισμός της χώρας με την επίσημη ένταξή της στην τότε ΕΟΚ [1981] και έκλεισαν, βαθμιαία, οι πληγές του εμφυλίου.

2. Η οικονομία

- ✓ Το 1950 η ΔΕΗ κατήργησε τις ιδιωτικές εταιρείες και άρχισε η ταχύτερη ηλεκτροδότηση της χώρας.
- ✓ Δημιουργήθηκαν εθνικοί δρόμοι από την Αθήνα προς μεγάλες πόλεις και αργότερα άλλα μεγάλα δημόσια έργα.
- ✓ Το 1977 η εμπορική ποντοπόρος ναυτιλία κατέλαβε τη β' θέση στον κόσμο.
- ✓ Φούντωσε η αστυφιλία, με συνέπεια την ανεργία, που κατά τη δεκαετία του '60 έφτασε το 17%.
- ✓ Αποτέλεσμα της ανεργίας ήταν η μετανάστευση προς την Αμερική, την Αυστραλία και τη Γερμανία.

3. Η επιστήμη, τα Γράμματα και οι Τέχνες

- ✚ Επιστήμη: Μετά την ίδρυση του Πανεπιστημίου της Θεσσαλονίκης και της Ακαδημίας Αθηνών [1926] ιδρύθηκαν πολλές ανώτερες σχολές [Πάντειος, Γεωπονική, ΑΣΟΕ]. Μεταπολεμικά, ιδρύθηκαν πανεπιστήμια στην Πάτρα, στην Κρήτη κ.α., όπως και πολυτεχνεία στη Θεσσαλονίκη κ.α.
- ✚ Λογοτεχνία: Ο Σικελιανός, ο Καζαντζάκης, ο Σεφέρης, ο Ρίτσος, ο Βρεττάκος και ο Ελύτης χάρισαν στο κοινό πολλά θαυμάσια έργα και 2 Νόμπελ ποίησης [Σεφέρης, Ελύτης].
- ✚ Γλυπτική – Ζωγραφική: Εμφανίστηκαν πολλοί σημαντικοί ζωγράφοι και γλύπτες, όπως ο Ιακωβίδης, ο Παρθένης ο Τσαρούχης κ.ά.

B. Οι εξελίξεις στην άλλη Ευρώπη

- Μετά τον πόλεμο η Ευρώπη χωρίστηκε σε 2 συνασπισμούς, τον δυτικό και τον ανατολικό. Οι στρατιωτικοί εξοπλισμοί άρχισαν ξανά και -αν και δε συγκρούστηκαν - δημιουργήθηκε κλίμα " ψυχρού πολέμου" με αμοιβαία καχυποψία και συνθήκες εύθραυστης ειρήνης· αποκορύφωμα ήταν η ίδρυση της δυτικής συμμαχίας NATO [1949] και της αντίστοιχης ανατολικής ΣΥΜΦΩΝΟ ΤΗΣ ΒΑΡΣΟΒΙΑΣ [1955].
- Ο Μ.Γκορμπατσόφ δεν κατάφερε να ελέγξει τις μεταρρυθμίσεις που προσπάθησε να εφαρμόσει στην ΕΣΣΔ με αποτέλεσμα την ανατροπή τόσο του ίδιου όσο και του σοβιετικού καθεστώτος.

- Το 1989 τα καθεστώτα της ανατολικής Ευρώπης άρχισαν να καταρρέουν [οικονομικά προβλήματα, συγκεντρωτική εξουσία]
- Γκρεμίστηκε το τείχος του Βερολίνου που χώριζε την πόλη στη μέση , σύμβολο του ψυχρού πολέμου και έγινε η ένωση της Γερμανίας [1990]
- Οι ΗΠΑ εμφανίζονται ως η μοναδική παγκόσμια υπερδύναμη
- Η Γιουγκοσλαβία διαλύθηκε ύστερα από ένα σκληρό πόλεμο [1991-1999]στον οποίο αναμείχθηκαν , τόσο οι ΗΠΑ όσο και η Ε.Ε. Από τη διάλυσή της προέκυψε ένα κράτος που υιοθέτησε την ονομασία ‘‘Δημοκρατία της Μακεδονίας’’ προκαλώντας την αντίδραση της Ελλάδας.

Γ. Το τέλος της αποικιοκρατίας

Η αρχή του τέλους της αποικιοκρατίας άρχισε με την , παθητική έστω, αντίσταση που κήρυξε ο Γκάντι στην Ινδία , αλλά επιταχύνθηκε μετά το Β΄ παγκόσμιο πόλεμο . Στις δεκαετίες του 1960 και του 1970 οι αποικίες έγιναν ανεξάρτητες και δημιουργήθηκαν νέα κράτη. Η φτώχεια του τρίτου κόσμου ανάγκαζε πολλούς κατοίκους να μεταναστεύσουν σε Ευρώπη και Β.Αμερική.Το 1992 με δημοψήφισμα οι λευκοί Νοτιοαφρικανοί τάχθηκαν εναντίον των φυλετικών διακρίσεων[απαρτχάιντ] .

Δ. Η επιστήμη , τα γράμματα και οι τέχνες στον κόσμο του 20ού αι.

Η επιστήμη κατά τον 20ό αιώνα έφτασε στο αποκορύφωμά της[φυσικές επιστήμες, ηλεκτρονική, βιολογία , γενετική, ιατρική, ψυχανάλυση]. Οι εφευρέσεις έδωσαν άλλο τόνο και άλλο περιεχόμενο στη ζωή των ανθρώπων[κινηματογράφος, τηλεόραση,ραδιόφωνο, πικάπ,walkman,cd,dvd] . Παράλληλα , τα γράμματα και οι τέχνες ακολούθησαν τους δικούς τους ξεχωριστούς ρυθμούς . Στη ζωγραφική και τη γλυπτική οι καλλιτέχνες άρχισαν να εκφράζονται με έργα ανεικονικά και αφηρημένα [χωρίς αναγνωρίσιμα θέματα]

Η οικονομική οργάνωση των αποικιών από τους αποικιοκράτες

Μπορεί να σας ενδιαφέρει να μάθετε ότι ακόμη και σήμερα ο αναποφλοιώτος καφές είναι γνωστός στην Ουγκάντα ως κιμπόκο. Η λέξη «κιμπόκο» σημαίνει μαστίγωμα. Προέρχεται από το ότι, πριν τη δεκαετία του 1930, αν ένας αγρότης αρνιόταν να καλλιεργήσει καφέ μετά από αποικιακή εντολή, θα μαστιγωνόταν [...] Υποχρεωνόμασταν να παράγουμε προϊόντα που δεν καταναλώναμε και να καταναλώνουμε αυτά που δεν παρήγαμε.

Γ. Μουσεβενί, Πρόεδρος της Ουγκάντα. Λόγος για τις δομικές αλλαγές που πρέπει να γίνουν στην Αφρική, 1989.

Ο δικτάτορας Παπαδόπουλος παρουσιάζει τις «μεθόδους» του

Κάθε ένας ο οποίος δεν κάθεται καλά, έστω και αν μου κοστίζει ως κράτος ακριβά, θα τον θέτω υπό περιορισμόν. [...] Δεν θα τους αφήσω να γίνουν θηρία κάτω από τα κομμουνιστικά κελεύσματα. Διότι εάν γίνουν θηρία και απολυθούν από το κλουβί, θα υποχρεωθώ να τους τουφεκάω [...] Προκειμένου λοιπόν να τους τουφεκάω και να έχω αίματα εις την άσφαλτον, δεν θα τους αφήσω, έστω και αν προσβάλλεται ο προηγμένος ανθρωπισμός ορισμένων ...

Πηγή: Αρ. Μάνεσης, «Ο εύκολος βιασμός της νομιμότητας και η δύσκολη νομιμοποίηση της βίας»

επιμέλεια : Κ.Χαλέπη